

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 15 Kasım 2022
Sayı : 2392

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Devlet Memurları Kanunu ile İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 15.11.2022

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 16 Kasım 2022	Esas No: 2/4730

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK LIGI
16 Kasım 2022
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
16 Kasım 2022
No: 1113641

GENEL GEREKÇE

Kadın hakları hareketlerinin ilk adımları, Aydınlanma Çağı'nda başlamış, modern kadın hareketleri, 20. Yüzyılın başında, toplumsal cinsiyet eşitliğini de kapsayan çalışmalar ise 1960 yılından sonra başlamıştır. İlk çalışmalarla birlikte kadınlar, çalışma, eğitim, seçme ve seçilme hakkını elde etmiş; sonrasında sivil ayaklanmalar ve sosyal hareketler ile erkek egemenliği ve ayrımcılık gibi konular gündeme gelmeye başlamış, kürtaj, cinsellik ve istismar gibi konular tartışmaya açılmıştır; bir diğer konu ise toplumsal cinsiyet ve kadının cinsel kimliği sorgulanmış ve kimlik mücadelesi başlatılmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitliği için verilen mücadele, dünyanın hemen her yerinde hala devam etmektedir.

Regl dönemi pek çok kadının ağır geçirdiği bir süreçtir. Kadınların yüzde 30 ila yüzde 40'ı her ay regl dönemlerinde şiddetli ağrı başta olmak üzere çeşitli semptomlar yaşamaktadır. Çeşitli araştırmalar, regl kramplarının yılda ortalama dokuz günlük üretkenlik/verimlilik kaybından sorumlu olduğunu göstermektedir. Kadınların yüzde 20 ila yüzde 30'unda adet öncesi sendrom, normal yaşama müdahale etmektedir. Yüzde 3 ila yüzde 8 arasında ise semptomlar şiddetlidir. Premenstrüel disforik bozukluk (PMDD), adet gören kadınların yüzde 1.8- yüzde 5.8'ini etkileyen ciddi ve engelleyici bir premenstrüel sendrom türüdür. Karın ve kasıklarda şiddetli ağrı, baş ağrısı, aşırı yorgunluk ve çalkantılı ruh hali, bu süreçte yaşanan semptomlardan bazılarıdır. Bu dönemi ağır geçiren kadınlar özellikle reglin ilk 2 gününde, yataktan çıkmakta bile zorlanabilmektedirler. Okul döneminde regl ağrıları için rapor alınabilse de iş/çalışma hayatında bu durum mümkün değildir. Regl izni, regl olan kişilerin bu dönemde çalıştıkları işyerinden, kurumdan 1-2 günlüğüne izin almak için yasal bir hak talep etmeleridir.

Regl izni uygulaması, çalışanları biyolojik ihtiyaçları doğrultusunda çalışma hayatına adapte eden bir uygulamadır. Özellikle şiddetli ağrılı regl ya da polikistik over sendromu gibi rahatsızlıkları olan çalışan kadınlar için regl döneminde çekilen ağrı, çalışmayı ya da günlük hayata katılmayı imkânsız hale getiren bir seviyeye ulaştırmaktadır. Bu bakımdan regl izni, hem sağlık hakkı bakımından hem de regl konusunun iş/çalışma hayatında da normalleştirilmesi bakımından örnek bir uygulamadır. Regl izni, tıpkı yaşam hakkı gibi temel bir insan hakkı olarak görülmeli ve uygulanmalıdır.

Regl izni, ilk olarak Japonya'da ortaya çıkmıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra Japonya'da 1947 Çalışma Standartları Yasası'na göre ağrılı dönemleri olan veya regl ağrılarını şiddetlendirilebilecek bir işi olan kadınlara "fizyolojik izin" verilmeye başlanmıştır.

İtalya'da ise 2017 yılında 4 kadın milletvekili tarafından kadınların regl döneminde izin kullanabilmeleri üzerine hazırlanan yasa tasarısı parlamento'ya sunulmuş, parlamento ise şirketlerin şiddetli menstural krampları olan kadınlara üç günlük ücretli izin teklif etmelerini gerektiren bir yasa tasarısını onaylamıştır. Bu uygulamada kadınların bu izinden faydalanabilmeleri için doktor muayenesinden geçmeleri ve gerçekten ağır bir regl dönemi geçirip geçirmediklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bunların yanı sıra Çin ve Tayvan'da da bu uygulamalar sürdürülmektedir.

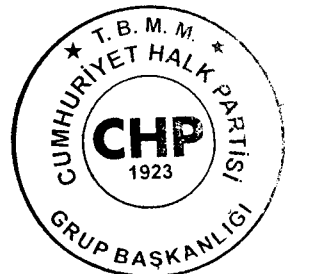

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 10. maddesi gereği “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” denilmektedir. Anayasamızın 10. maddesinde kanun önünde eşitlik ilkesi düzenlenmiştir. Ancak kanun önünde eşitlik ilkesinin toplumdaki dezavantajlı grupların sorunlarını çözme konusunda yeterli olmaması dolayısıyla pozitif ayrımcılık kabul edilmiştir. Pozitif ayrımcılık ilkesi ile devlet, ayrımcılığa uğrama ihtimali bulunan dezavantajlı grupların hamisi ve koruyucusu olma vasfıyla görevlendirmiştir. Önce kadın haklarının “İnsan Hakları” olduğunun kabul edilmesi ve buna göre hem toplumun hem de yasal uygulamaların yeniden şekillendirilmesi gerekmektedir. Türkiye’de regl izni düzenlemesi, ilk olarak 2004 tarihli Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği’ne konulan bir madde, bu işlerde çalışan kadınlara 5 gün regl izni verilmesini öngörmekteydi.

“Kadın İşçilerin Özel Günleri” başlıklı madde;

“Kadınlar ay hali günlerinde ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmazlar. Bu günlerin sayısı 5 gün olarak hesap edilir. Daha fazlası için hekim raporuna göre hareket edilir. Ay halinin başlangıcı işçinin ihbar tarihidir” şeklindeydi. Ancak bu düzenleme, uygulama alanı bulamamıştır.

İşbu kanun teklifi ile kadınların iş/çalışma hayatında yaşadıkları mağduriyetleri giderebilmek, uluslararası sözleşmeler ve Anayasamızdan kaynaklanan haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile kadınların iş/çalışma hayatında yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi, uluslararası sözleşmeler ve Anayasamızdan kaynaklanan haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2 – Madde ile kadınların çalıştıkları işyerlerinde, kurumlarda yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi, uluslararası sözleşmeler ve Anayasamızdan kaynaklanan haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 - Yürütme maddesidir.

DEVLET MEMURLARI KANUNU İLE İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 -14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 104. Maddesinin A fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir:

Kadın memur menstrüasyon başlangıç tarihinden itibaren ayda bir iş günü izinli sayılır. İzin işveren tarafından hiçbir sebeple yıllık izin ve diğer izinlerinden düşülemez. Memur bu izni biriktiremez, toplu olarak kullanamaz. Memurun menstrüasyon döneminin ikinci günü için alacağı izin, ihtiyari olup talep halinde verilebilir.

MADDE 2 - 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 74'üncü maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

(3) Kadın işçi menstrüasyon başlangıç tarihinden itibaren ayda bir iş günü izinli sayılır. İşbu izin işveren tarafından hiçbir sebeple yıllık izin ve diğer izinlerinden düşülemez. İşçi bu izni biriktiremez, toplu kullanamaz. İşçinin menstrüasyon döneminin ikinci günü için alacağı izin ihtiyari olup talep halinde işverence verilebilir.

MADDE 3 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

